

สำนักส่งเสริมวิชาการรัฐสภา
สถาบันพระปกเกล้า

ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยส่วนใหญ่ ตัดสินใจเลือก สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร โดยเลือกจากปัจจัยที่มาจากผู้สมัครในเขตเลือกตั้ง

การศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรม การเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2566 จังหวัดสงขลา

ชื่อเรื่อง

ศ.ดร.บุษอริ ยีหะ
137 หน้า

นักวิจัย
จำนวนหน้า

สำนักวิจัยและพัฒนา
2566

จัดพิมพ์โดย
ปีที่พิมพ์

ภารินทร์ จารุกวี
เกษณี ธนการศักดิ์

ผู้สรุป
ผู้ออกแบบ

ความเป็นมาและ ความสำคัญของ ปัญหา

การศึกษาความเคลื่อนไหวทางการเมืองและพฤติกรรมกาเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 2566 จังหวัดสงขลาเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นเป็นครั้งที่ 2 ภายใต้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ความแตกต่างที่สำคัญจากการเลือกตั้งครั้งแรกในปี 2562 ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองและการเลือกตั้งของพรรคการเมือง ผู้สมัคร ทีมงานหาเสียง และผู้มีสิทธิเลือกตั้งคือระบบกาเลือกตั้ง

ในการเลือกตั้งครั้งแรกในปี 2562 ใช้ระบบเลือกตั้งแบบจัดสรรปันส่วนผสม โดยมีบัตรเลือกตั้ง

ใบเดียวที่ใช้สำหรับเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (สส.) ทั้งในระบบเขตและระบบบัญชีรายชื่อ ระบบนี้ก่อให้เกิดประเด็นปัญหาต่างๆ มากมาย ทั้งในช่วงก่อนการเลือกตั้ง ช่วงหาเสียงเลือกตั้ง และช่วงการนับคะแนนและรวบรวมคะแนนเพื่อจัดสรร สส. ในระบบบัญชีรายชื่อ

ในการเลือกตั้งปี 2566 ระบบกาเลือกตั้งเปลี่ยนเป็นระบบคู่ขนาน โดยมีการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเขตละ 1 คนและระบบบัญชีรายชื่อ โดยใช้บัตรเลือกตั้ง 2 ใบ การเปลี่ยนแปลงระบบเลือกตั้งนี้มีผลอย่างมากต่อพฤติกรรมกาเลือกตั้งและการเคลื่อนไหวทางการเมืองของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาความเคลื่อนไหวและพฤติกรรมทางการเมืองของภาคการเมือง ภาคประชาชน คณะกรรมการกาเลือกตั้งและหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และภาคส่วนอื่น ๆ ที่ทำหน้าที่เป็นองค์กรเฝ้าระวัง (Watchdog) การจัดการเลือกตั้งของ

ภาครัฐในจังหวัดสงขลา รวมทั้งศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งและวิเคราะห์ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา

ผลการวิจัย

จากการศึกษาความเคลื่อนไหวและพฤติกรรมทางการเมืองของหลายภาคส่วนพบว่า ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งโดยส่วนใหญ่ ตัดสินใจเลือก สส. โดยเลือกจากปัจจัยที่มาจากผู้สมัครในเขตเลือกตั้ง เช่น เครือข่ายอุปถัมภ์ในพื้นที่ การให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ การเข้าถึงโอกาส โดยเฉพาะโอกาสในด้านเศรษฐกิจ นอกเหนือจากนี้ยังมีปัจจัยเรื่องตระกูลการเมือง ความมีชื่อเสียงของผู้สมัคร ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้สมัครซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจ เช่นนี้จึงกล่าวได้ว่า ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งตัดสินใจใช้สิทธิเลือกตั้งของตนจากความ “รัก” ในคุณสมบัติของผู้สมัคร ในทางกลับกันการเลือก สส. แบบบัญชีรายชื่อ นั้นผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งจำนวนมากตัดสินใจเลือกผู้สมัครที่ต่างจากผู้สมัครที่ตนเลือกในระบบเขต โดยปัจจัยหลักที่ส่งผลให้เกิดการเลือกผู้สมัครในลักษณะดังกล่าวคือระบบการเลือกตั้งที่เปลี่ยนแปลงไปจาก พ.ศ. 2562 จากเดิมมีการใช้บัตรเลือกตั้ง 1 ใบ เปลี่ยนเป็นการใช้บัตรเลือกตั้ง 2 ใบแทน เช่นนี้จึงเป็นผลให้เกิดปรากฏการณ์ “เลือกคนที่รัก เลือกพรรคที่ชอบ”

นอกจากระบบการเลือกตั้งที่เปลี่ยนแปลงไป จะส่งผลให้ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งตัดสินใจ เลือกคนที่รัก เลือกพรรคที่ชอบ ระบบดังกล่าวยังส่งผลให้ผู้สมัครเน้นการหาเสียงในการเลือกตั้งระบบเขตเพื่อให้ตนเองชนะเลือกตั้งก่อนเป็นสำคัญ ส่วนในระบบบัญชีรายชื่อนั้นก็ให้อิสระแก่ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งที่จะเลือกพรรคใดก็ได้ ซึ่งอาจมีผู้พรรคที่ตนสังกัดเพื่อเอาตัวรอดจากการเลือกตั้งที่มีการแข่งขันสูงในครั้งนี้

นอกเหนือจากนั้น หากพิจารณาจากคะแนนของระบบเขตเปรียบเทียบกับระบบบัญชีรายชื่อในแต่ละเขตเลือกตั้งจะพบว่า คะแนนสวนทางกัน และไม่มีเขตเลือกตั้งใดที่ชนะเลือกตั้งทั้งในระบบเขตและในระบบบัญชีรายชื่อ อีกทั้งในบางเขตที่ไม่มีผู้สมัครในระบบเขตกลับมีการชนะเลือกตั้งในระบบบัญชีรายชื่อดังที่เห็นในเขตเลือกตั้งที่ 7 ซึ่งพรรคก้าวไกลมิได้ส่งผู้สมัครลงเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งดังกล่าว แต่กลับชนะในระบบบัญชีรายชื่อด้วยคะแนนที่ห่างจากอันดับสองกว่า 10,000 คะแนน เช่นนี้จะเห็นได้ว่าเมื่อพิจารณาโดยการ

เปรียบเทียบคะแนนเลือกตั้งระหว่างสองระบบแล้วนั้น จะพบว่า ปรากฏการณ์ เลือกคนที่รัก เลือกพรรคที่ชอบ มีความชัดเจนยิ่ง

อนึ่ง ผู้เขียนตั้งข้อสังเกตว่า ผลการเลือกตั้ง สส. ในจังหวัดสงขลา พ.ศ. 2566 นั้นสะท้อนความไม่สอดคล้องกับการอธิบายของเอนก เหล่าธรรมทัศน์ ในเรื่อง สองนคราประชาธิปไตย (2550) ซึ่งมีแนวคิดที่ว่า คนในพื้นที่เมืองโดยมากเป็นชนชั้นกลาง จึงทำให้มีความคิด ความเชื่อ แนวเสรีนิยมประชาธิปไตย เช่นเดียวกับโลกตะวันตก ดังนั้น จึงทำให้มีพฤติกรรมการเลือกตั้งที่เลือกผู้สมัครจากนโยบายและพรรคการเมือง ในทางตรงกันข้ามคนชนบทที่มีชีวิตที่มีอิสระค่อนข้างน้อย ตกอยู่ใต้ระบบอุปถัมภ์ โดยจะต้องมีคนอุปถัมภ์ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม และ กฎหมาย ดังนั้น คนชนบทจึงมีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นกับนักการเมืองที่สามารถให้การอุปถัมภ์ช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ได้ จึงทำให้มีอุดมการณ์ทางการเมืองแนวอนุรักษนิยม ทั้งนี้

ผลการเลือกตั้งในจังหวัดสงขลาในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมานั้นมิได้เป็นไปตามแนวคิดดังกล่าวแต่อย่างใด เพราะแม้แต่คนชนบทจะต้องการคนอุปถัมภ์ และได้เลือกคนที่ให้การอุปถัมภ์ช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ก็ตาม แต่คนชนบทดังกล่าวก็มีได้มีอุดมการณ์ทางการเมืองแบบอนุรักษนิยมซึ่งสะท้อนอยู่ในผลคะแนนการเลือกตั้งแบบระบบบัญชีรายชื่อที่พรรคก้าวไกลซึ่งเป็นพรรคที่มีอุดมการณ์เสรีนิยมชนชั้นการเลือกตั้งและมีคะแนนเหนือพรรครวมไทยสร้างชาติที่เป็นพรรคตัวแทนอุดมการณ์อนุรักษนิยมแทนที่พรรคประชาธิปัตย์

เช่นนี้จึงสรุปได้ว่า ปรากฏการณ์ “เลือกคนที่รัก เลือกพรรคที่ชอบ” ไม่เพียงแต่เป็นปรากฏการณ์ที่อธิบายการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมในการเลือกตั้ง สส. ของภาคประชาชนและภาคการเมืองเท่านั้น แต่ยังชี้ให้เห็นถึงการที่อุดมการณ์เสรีนิยมได้แซงหน้าอุดมการณ์อนุรักษนิยมในจังหวัดสงขลาอีกด้วย

งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงความเคลื่อนไหวและพฤติกรรมทางการเมืองของผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งในจังหวัดสงขลา โดยพบว่าผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือก สส. จากปัจจัยส่วนบุคคลของผู้สมัครในเขตเลือกตั้ง เช่น เครือข่ายอุปถัมภ์และการช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ขณะที่การเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อมีการตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองที่ชอบโดยไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับผู้สมัครในระบบเขต ผลการเลือกตั้งชี้ให้เห็นว่า ระบบการเลือกตั้งที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์ “เลือกคนที่รัก เลือกพรรคที่ชอบ” ซึ่งระบุว่าคนชนบทจะมีอุดมการณ์ทางการเมืองแนวอนุรักษนิยม ผลการวิจัยนี้จึงชี้ให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่สำคัญในจังหวัดสงขลา

QR CODE
คลัง SNAP

QR CODE
อ่านหนังสือออนไลน์

QR CODE
สนใจหนังสือฉบับเต็ม
หรือ ติดต่อ 0-2141-9558